

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Krejsové a soudkyně JUDr. Ireny Paterové a Mgr. Miroslavy Jarošové ve věci

žalobce: **Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a. s.**, IČO 49241494
sídlem Sokolovská 394/17, 186 00 Praha 8 – Karlín

proti
žalovanému: **ZEOS Brnířov a. s.**, IČO 00115380
sídlem Brnířov 101, 345 06 Brnířov
zastoupený advokátkou JUDr. Sylvíí Sobolovou, Ph.D.
sídlem Jungmannova 745/24, 110 00 Praha 1

o zaplacení částky 92 781 Kč s příslušenstvím

o odvolání proti rozsudku Okresního soudu v Domažlicích, č. j. 7 C 143/2022-108,
z 15. 11. 2022

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. potvrzuje.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku II. mění tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 1 988 Kč se smluvním úrokem z prodlení ve výši 0,05 % denně z částky 1 988 Kč od 10. 12. 2021 do zaplacení, částku ve výši 5 039 Kč se smluvním úrokem z prodlení ve výši 0,05 % denně z částky 5 039 Kč od 10. 12. 2021 do zaplacení, částku ve výši 15 556 Kč s úrokem z prodlení ve výši 0,05 % z částky 15 556 od 10. 12. 2021 do zaplacení, vše do tří dnů od právní moci rozsudku.
- III. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení za řízení před soudy obou stupňů ve výši 11 745, 54 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivana Mojžíšová.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem uložil soud žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 1 003 Kč se smluvním úrokem z prodlení ve výši 0,05 % denně z částky 1 003 Kč od 10. 12. 2021 do zaplacení, částku ve výši 2 549 Kč se smluvním úrokem z prodlení ve výši 0,05 % denně z částky 2 549 Kč od 10. 12. 2021 do zaplacení a částku ve výši 66 646 Kč se smluvním úrokem z prodlení ve výši 0,05 % denně z částky 66 646 Kč od 10. 12. 2021 do zaplacení, vše do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok I.). Návrh žalobce, aby žalovaný zaplatil částku ve výši 1 988 Kč se smluvním úrokem z prodlení ve výši 0,05 % denně z částky 1 988 Kč od 10. 12. 2021 do zaplacení, částku ve výši 5 039 Kč se smluvním úrokem z prodlení ve výši 0,05 % denně z částky 5 039 Kč od 10. 12. 2021 do zaplacení, částku ve výši 15 556 Kč se smluvním úrokem z prodlení ve výši 0,05 % z částky 15 536 Kč od 10. 12. 2021 do zaplacení byl zamítnut (výrok II.) a žalovanému byla uložena povinnost zaplatit žalobci náklady řízení 4 412 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III.). Po provedeném dokazování dospěl soud prvního stupně k závěru, že nárok uplatněný žalobcem je důvodný pouze zčásti. Účastníci uzavřeli tři smlouvy o podpoře částí úroků z úvěru, jejichž předmětem bylo poskytnutí dotace na úroky z úvěru z úvěrových smluv, které žalovaný uzavřel za účelem nákupu žacího stroje Nova CAT, nákupu kolového traktoru SAME DIAMOND a na nákup nestátní zemědělské půdy v katastrálním území [REDAKCE] a [REDAKCE]. Podmínkou k uzavření těchto smluv bylo postavení žalovaného jako „malého a středního podniku“ (tj. do 250 zaměstnanců a roční obrát do 50 000 000 Eur), přičemž tuto podmínku musel žalovaný splňovat po celou dobu poskytování dotace, jejíž čerpání bylo rozvrženo do sedmi let a byla vyplácena dvakrát ročně. Vzhledem k tomu, že v průběhu roku 2012 žalovaný ztratil své postavení malého a středního podniku, neboť byl začleněn do konsolidačního celku společnosti AGROFERT, což bylo zjištěno ke dni účetní uzávěrky k 31. 12. 2012, je povinen vrátit dotace, které mu byly poskytnuty – v případě prvních dvou smluv za rok 2015 a v případě třetí smlouvy od roku 2015 do roku 2018. Z účetní uzávěrky za rok 2012, tj. k 31. 12. 2012, žalovaný nejpozději zjistil (vzhledem k velikosti podniku AGROFERT), že stropy malého a středního podniku byly překročeny v okamžiku propojení jeho podniku se společností AGROFERT a. s. Předmětným účetním obdobím, ve kterém nesplňoval podmínku malého a středního podniku, bylo účetní období od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 a období od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014 a za toto období nemusel dotace vracet, neboť se jedná o dvě jdoucí účetní období ve smyslu čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení Komise EU 800/2008, dle kterého v případech, kdy podnik ke dni účetní závěrky zjistí, že jsou za dané roční období překročeny v jednom či druhém směru prahy pro počet pracovníků nebo finanční prahy uvedené v čl. 2, nepovede tato skutečnost ke ztrátě či získání postavení středního nebo malého podniku, jestliže tyto prahy nejsou překročeny po dobu dvou po sobě jdoucích účetních období. Důvodnost námítky žalovaného, že postavení malého středního podniku má mít pouze žadatel o dotaci, nikoliv příjemce dotace, resp. argumentaci, že ze smlouvy ani z pokynů pro poskytování podpory povinnost udržet si postavení malého a středního podniku nevyplývá, soud neshledal důvodnou. Nepřisvědčil ani námítce, že žalobce jedná v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, ani námítce promlčení vznesenou žalovaným s odkazem na ust. § 392 odst. 1 obchodního zákoníku. O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle zásady úspěchu ve věci.
2. Rozsudek soudu prvního stupně napadli odvoláním oba účastníci. Odvolání žalobce směřovalo do výroku II. rozsudku soudu prvního stupně a do závislého výroku III. o náhradě nákladů řízení. Namítl, že posouzení učiněné soudem prvního stupně ohledně sporné otázky okamžiku ztráty statusu malého a středního podniku s ohledem na aplikaci dvouletého přechodného období je zcela nesprávné. Dle čl. 2.2 smluv se strany dohodly na tom, že žalovanému přísluší podpora ve smyslu pokynů pro poskytování podpor a ve smyslu výkladového listu k pokynům, které tvoří přílohu č. 1 smlouvy. Výkladový list odkazuje na doporučení Komise 2003/361/ES definující přechodné období, které je představováno dvěma účetními obdobími, v nichž jsou překročeny prahy v počtu pracovníků nebo finanční prahy s tím, že údaji použitými při výpočtu počtu zaměstnanců a finančních hodnot jsou údaje týkající se posledního schváleného účetního období

vypočtené za období jednoho kalendářního roku. Tyto údaje jsou pak brány v potaz ode dne účetní uzávěrky. Pokud podnik ke dni účetní uzávěrky zjistí, že počet jeho zaměstnanců za dané roční období překročil v jednom či druhém směru prahy pro počet pracovníků nebo finanční prahy, nepovede tato skutečnost ke ztrátě či získání postavení středního nebo malého podniku či mikropodniku, jestliže tyto prahy nejsou překročeny po dobu dvou po sobě jdoucích účetních období. Dvě po sobě jdoucí účetní období, po které došlo k překročení, jsou účetní období roku 2012 a 2013. Hodnoty počtu zaměstnanců a finanční hodnoty musejí být brány v potaz až ode dne účetní závěrky, když až k datu jejího vyhotovení mohou být příslušné hodnoty v rámci daného účetního období za kalendářní rok známy. Je tím tedy demonstrováno to, že tyto hodnoty nelze brát v potaz dříve než ke dni účetní uzávěrky, rozhodně však nelze z toho vyvodit, že přechodné období počíná běžet až po tomto účetním období, i když v něm podnik prahy pro malý a střední podnik překročil. Navrhl, aby rozhodnutí soudu prvního stupně ve výroku II. bylo změněno tak, že žalobě bude vyhověno v plném rozsahu.

3. Žalovaný ve svém odvolání, které směřovalo do výroku I. a III. rozsudku soudu prvního stupně namítl, že rozhodnutí je vadné a zcela zásadní vadou napadených výroků je zejména skutečnost, že jsou založeny na porušení domnělé povinnosti žalovaného udržet si postavení malého a středního podniku po celou dobu podpory. Tento závěr nemá oporu v provedeném dokazování, je v rozporu s výkladovými pravidly, kterými byl soud prvního stupně vázán, a byl v řízení vyvrácen podrobnou argumentací žalovaného, s níž se soud prvního stupně v odůvodnění rozsudku nevypořádal. Povinnost splňovat podmínky malého a středního podniku mají pouze žadatelé, nikoliv příjemci podpory, a tuto skutečnost soud prvního stupně nereflektoval. Odvolatel poukazuje na ust. § 266 obchodního zákoníku o výkladových pravidlech projevu vůle, když ze smluv i pokynů jednoznačně plyne, že úmyslem smluvních stran bylo učinit žalovaného odpovědným toliko za neúplnost nebo nepravdivost podkladů, které předal před uzavřením smlouvy, nikoliv za změnu podmínek v průběhu poskytování dotace. Jednání žalobce je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku a jeho právo je promlčeno. Žalobce před vyplácením podpory věděl či vědět mohl a měl, že žalovaný je součástí skupiny AGROFERT a této neznalosti se s ohledem na princip materiální publicity nemůže dovolávat. Žalovaný nemohl uvést žalobce v omyl ohledně skutečností rozhodných pro určení, zda spadá do kategorie malého a středního podniku. Soud prvního stupně se nezabýval tím, že žalobcem uplatněný nárok je svou povahou nárokem z bezdůvodného obohacení a na tento nárok se pak neaplikuje dohoda stran o prodloužení promlčecí lhůty. Navrhl, aby rozhodnutí soudu prvního stupně bylo ve výroku I. změněno tak, že žaloba bude zamítnuta.
4. Odvolací soud přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně dle ust. § 212 o. s. ř. včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, přihlédl k odvolání a poté dospěl k závěru, že odvolání žalobce je důvodné a odvolání žalovaného nelze vyhovět.
5. Z obsahu spisu odvolací soud zjistil, že žalobou doručenou soudu dne 17. 5. 2022 domáhal se žalobce vydání rozhodnutí, jímž by byl žalovaný zavázán k zaplacení částky 92 781 Kč z titulu vrácení dotací na podporu úroků z úvěru z úvěrových smluv uzavřených žalovaným za účelem nákupu žacího stroje NOVA CAT, nákupu kolového traktoru SAME DIAMOND a za účelem nákupu nestátní zemědělské půdy v katastrálním území [REDAKCE] a [REDAKCE]. V žalobě žalobce uváděl, že podporuje subjekty podnikající v zemědělství na základě soukromoprávních smluv, které jsou uzavírány po podání žádosti při splnění dalších podmínek. Základní podmínkou pro vyhovění této žádosti je skutečnost, že zemědělský podnik musí splňovat podmínky malého a středního podniku, tj. musí se jednat o podnik do 250 zaměstnanců s ročním obrátem do 50 000 000 Eur, a toto postavení musí mít zemědělský podnik po celou dobu poskytování dotace, když poskytování dotace bývá rozvrženo na delší časové období a v dané věci byla dotace vyplácena dvakrát ročně. Na poskytnutí dotace není právní nárok. Žalobce uzavřel s žalovaným tři smlouvy o poskytnutí dotací, podpora úroků z úvěru na žací stroj a traktor byla zakotvena ve smlouvě z 25. 4. 2008 a podpora na úroky z hypotečního úvěru na zemědělskou půdu byla uzavřena dne 5. 1. 2009. Přílohou smluv byly pokyny pro poskytování podpory a

výkladový list, který odkazoval na doporučení Komise EU č. 2003/361/ES. Podpora byla žalovanému poskytována po uzavření smlouvy v případě prvních dvou smluv do roku 2015, v případě třetí smlouvy do roku 2018, a to přestože žalovaný v průběhu roku 2012 ztratil postavení malého a středního podniku začleněním do konsolidačního celku společnosti AGROFERT. Tato skutečnost byla konstatována účetní uzávěrkou z 31. 12. 2012. Na základě začlenění do společnosti AGROFERT byl žalovaný povinen splnit svoji notifikační povinnost zakotvenou v čl. 4.3 smlouvy, tedy ve lhůtě patnácti dní oznámit změny podmínek pro poskytování dotací. Účastníci v čl. 2.5 smlouvy zároveň sjednali, že nárok na podporu zaniká v případě, že dojde ke změně podmínek. Žalobce požaduje vrácení dotací až od roku 2014, a to s ohledem na doporučení Komise 2003/361 Sb., které zmírňuje ustanovení smlouvy v tom směru, že stanoví, že v případech, kdy podnik ke dni účetní uzávěrky zjistí, že počet jeho zaměstnanců za dané roční období překročil v jednom či druhém směru prahy, nepovede tato skutečnost ke ztrátě či získání postavení malého nebo středního podniku, jestliže tyto prahy nejsou překročeny po dobu dvou po sobě jdoucích účetních období. Byla-li skutečnost ztráty malého středního podniku konstatována v účetní uzávěrce v roce 2012, dvě jdoucí účetní období skončila 31. 12. 2013 a od 1. 1. 2014 je žalovaný povinen dotaci vrátit.

6. Žalovaný s žalobou nesouhlasil a navrhoval její zamítnutí. Namítal, že ze smluv ani z pokynů nevyplývá, že žalovaný si musí udržet postavení malého a středního podniku po celou dobu poskytování dotace. Ve smlouvě je sice zakotvena notifikační povinnost, avšak ze smlouvy nelze dovodit, že následkem jejího nesplnění je zánik práva na poskytnutí dotace. Odvolatel poukazuje na princip materiální publicity a žalobce měl z veřejného rejstříku zjistit postavení žalovaného. Jednání žalobce považuje za jednání v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku a vznesl námitku promlčení uplatněného nároku. Přestože byla mezi účastníky sjednána desetiletá promlčecí lhůta, tato promlčecí lhůta počala běžet od uzavření smlouvy a týkala se pouze nároků ze smlouvy, nikoliv nároku na vydání bezdůvodného obohacení. I za předpokladu, že by bylo povinností žalovaného dotaci vrátit, přechodné období, po které byl doporučením komise hájen, bylo období roku 2013 a 2014, neboť bylo-li zjištěno k 31. 12. 2012, že není malým středním podnikem, počala běžet dvouletá lhůta od 1. 1. 2013 a skončila 31. 12. 2014.
7. Soud provedl listinné důkazy, sdělil účastníkům svůj předběžný právní názor a rozhodl tak, jak shora uvedeno.
8. Závěr soudu prvního stupně, že mezi účastníky byly uzavřeny tři smlouvy o poskytnutí podpory úroků z úvěru dne 25. 4. 2008 a dne 5. 1. 2009, je správný a nebyl účastníky rozporován. Přisvědčit je třeba i závěru, že dotace byly vypláceny, tak jak bylo žalobcem tvrzeno.
9. Správný je i závěr, že dotace přísluší pouze malému a střednímu podniku a že postavení malého a středního podniku si musí zemědělský subjekt udržet po celou dobu poskytování dotací. Žadatel o dotaci a příjemce dotace je jedna a tatáž osoba, tedy požádá-li určitý subjekt stanoveným způsobem o podporu určitých podmínek, musí být tyto podmínky splněny i po celou dobu výplaty finančních prostředků. Poskytnutá dotace je výsledkem procesu, který má několik fází, kdy v době posuzování podmínek pro poskytnutí dotace je zemědělský subjekt žadatelem a v další fázi, kdy o dotaci je rozhodnuto, je příjemcem dotace. Ze smlouvy čl. 2.5 zcela jednoznačně vyplývá, že závazek poskytovat dotaci zaniká dnem, kdy podmínky pro poskytování dotace nejsou splněny, tedy argumentace žalovaného, že právní rámec daného vztahu stanovuje povinnost být malým středním podnikem pouze v době podání žádosti a čestného prohlášení, neobstojí.
10. Namísto je i souhlasit se závěrem, že nárok uplatněný žalobcem není promlčen. Účastníci sjednali desetiletou promlčecí lhůtu čl. 8.3, v němž se jednoznačně konstatuje, že se prodlužuje promlčecí doba veškerých práv ze smlouvy nebo v souvislosti se smlouvou na dobu deseti let od okamžiku, kdy taková promlčecí doba počne běžet. Promlčecí doba na vrácení části vyplacené dotace, která je nárokem z bezdůvodného obohacení, jež vzniklo v souvislosti se smlouvou, počala běžet na základě výzvy k vydání plnění a nárok tak není promlčen.

11. Zcela lichá je i argumentace žalovaného o jednání žalobce v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku. Žalobce vyplácel žalovanému dotaci, přestože smlouva stanovila, že nárok na dotaci zaniká v okamžiku, kdy dojde ke změně podmínek. Žalobce požaduje dotaci až od roku 2014 v souladu s doporučením Komise Evropské unie, která je nezávazná, proto nelze jeho jednání jako nepoctivé hodnotit.
12. Pro rozhodnutí v dané věci bylo zásadní posouzení sporné otázky, co je rozhodným obdobím pro uplatnění nároku na vrácení dotace. Je nepochybné, že v průběhu roku 2012 se vlastníkem žalovaného stal AGROFERT a v právní rovině to nemůže vést k jinému závěru, než že žalovaný ke dni 31. 12. 2012 přestal patřit do kategorie malého a středního podniku dle čl. 2 Doporučení. Tento status mu však zůstal zachován na základě výjimky plynoucí z čl. 4 Doporučení do doby, než dojde k překročení stanovených stropů ve dvou po sobě jdoucích účetních obdobích. Posouzení právní otázky, resp. výklad daného ustanovení Doporučení Komise EU je klíčové. S ohledem na znění samotné smlouvy odvolací soud dospívá k závěru, že je třeba vyjít z gramatického znění daného ustanovení a musí se jednat o výklad restriktivní, když samotná smlouva vázala zánik práva na poskytnutí dotace již na změnu podmínek, k níž došlo v roce 2012. Pokud je v textu normy uvedeno, že stropy nejsou překročeny ve dvou po sobě jdoucích účetních obdobích, je nepochybné prvním účetním obdobím účetní období roku 2012, kdy prahy byly překročeny a druhým účetním obdobím roku 2013. Skutečnost, že parametry „malého a středního“ podniku lze brát v potaz až provedením účetní uzávěrky, na daném závěru nic nemění a v tomto směru se odvolací soud se stanoviskem žalobce ztotožnil. Za tohoto stavu tak má žalobce právo na vrácení dotace poskytnuté v roce 2014 a v letech následujících.
13. Závěr soudu prvního stupně, že za rok 2014 žalobci právo na vrácení dotace nenáleží, tak není správný. S ohledem na uvedené odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně dle ust. § 219 o. s. ř. ve výroku I. jako věcně správný potvrdil a ve výroku II. bylo rozhodnutí soudu prvního stupně dle ust. § 220 o. s. ř. změněno tak, že žalovaný byl k vrácení dotace zavázán.
14. Protože odvolací soud změnil rozhodnutí soudu prvního stupně, rozhodoval o náhradě nákladů řízení za řízení před soudy obou stupňů. Žalobce byl v řízení úspěšný, proto má právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně i náhradu nákladů řízení odvolacího. Náklady řízení sestávají z vynaložených soudních poplatků 4 640 Kč za žalobu a 1 130 Kč za odvolání, z paušálních náhrad za šest úkonů učiněných v prvním stupni 1 800 Kč a z paušálních náhrad za dva úkony v řízení odvolacím 600 Kč, z cestovného v řízení u soudu prvního stupně za cestu Praha – Domažlice a zpět 2 157 Kč a z cestovného k odvolacímu soudu Praha – Plzeň a zpět 1 418 Kč, celkem 11 745,54 Kč. Odvolací soud nepřiznal paušální náhradu ve výši 300 Kč za přípravu na ústní odvolací jednání, když tato žalobci nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Okresního soudu v Domažlicích.

Plzeň 22. března 2023

JUDr. Zuzana Krejsová v. r.
předsedkyně senátu